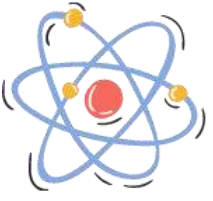

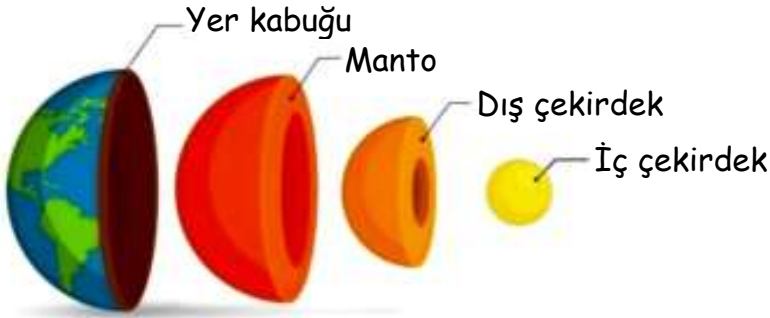
İlkokul FEN BİLİMLERİ

**YERKABUĞU
KAYAÇ
MADEN
FOSİL**

YER KABUĞU

- Dünyanın katmanlarından en dışta olanıdır.
- Dağlar, tepeler, ovalar, vadiler ve yaylalar bu katmanda bulunur.
- En ince katman olup okyanus diplerinde incedir.
- Yükselti arttıkça kalınlığı da artış göstermektedir.
- En yüksek kalınlık dağlarda görülür.

KAYAÇ

- Yapısında bir veya daha fazla mineral bulunan taş veya kaya parçalarına **kayaç** denir.
- Kayaçlar sıcaklık, rüzgâr, yağmur ve bitki kökleri gibi nedenlerle parçalanarak kaya, taş, çakıl, kum ve toprağa dönüşür.
- Bazı kayaçların farklı renk ve yapıda olmasının nedeni yapısında bulunan minerallerdir.
- Kömür, kil, sarkıt, dikit, tebeşir, kum, kireçtaşı, elmas kayaçlara örnek olarak verilebilir.

MADEN:

Müslüm
TEKİN

- Ekonomik değeri olan kayaçlara maden denir.
- Kömür, gümüş, altın, bakır, bor, mermer, linyit, taş kömürü, zümrüt örnek olarak verilebilir.

ALTIN

GÜMÜŞ

URANYUM

KROM

BAKIR

ÇİNKO

FOSİL:

- Canlıların günümüze kadar gelen taşlaşmış kalıntılarına fosil denir.
- Daha çok deniz, göl ve bataklık olan alanlarda görülür.
- Ölen her canlı fosilleşmez.
- Fosil oluşumu için milyonlarca yıl gereklidir.
- Fosil oluşması için canlı kalıntılarının hava ile temasının olmaması gereklidir.
- Fosiller bize canlıların yaşadıkları bölgeler ile ilgili bilgiler verir.
- En alttaki kayalık tabakasında bulunan fosil daha üst tabakalarda bulunan fosillerden daha eskidir.
- Fosilleri inceleyen bilim dalına paleontoloji denir.
- Fosilleri inceleyen bilim adamlarına paleontolog denir.

ETKİNLİK 1:

Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları uygun sözcüklerle tamamlayınız.

kaya	rüzgar	canlı	ovalar	göl
hava	mineraller	fosil	paleontoloji	çakıl
dağlar	paleontolog	canlılar	toprak	okyanus
maden	bataklık	kayaç	yağmur	

- 1) Bazı kayaçların farklı renk ve yapıda olmasının nedeni yapısındaki dir.
- 2) Yer kabuğunda dağlar, tepeler ve bulunur.
- 3) Yer kabuğunun en kalın olduğu yer 'dır.
- 4) Yer kabuğunun en ince olduğu yer dipleridir.
- 5) Yapısında bir veya daha fazla mineral bulunan kaya parçalarına denir.
- 6) Kayaçların parçalanma sürecini, taş,, kum ve şeklinde sıralayabiliriz.
- 7) Kayaçlar; sıcaklık, ve gibi nedenlerle parçalanırlar.
- 8) Ekonomik değeri olan kayaçlara denir.
- 9) Canlıların günümüze kadar ulaşmış olan taşlaşmış kalıntılarına denir.
- 10) Fosiller daha çok deniz, ve olan alanlarda görülür.
- 11) Ölen her fosilleşmez.
- 12) Fosil oluşumu için canlı kalıntılarının ile temas etmemesi gerekir.

Maslım
TEKİN

13) Fosiller bize ve canlıların yaşadıkları bölgeler hakkında bilgiler verir.

14) Fosilleri inceleyen bilim dalına denir.

15) Fosilleri inceleyen bilim adamlarına denir.

ETKİNLİK 2:

Aşağıdaki ifadeler doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

(.....) 1) Tüm kayalar aynı minerallerden oluşur.

(.....) 2) Dünyanın en kalın katmanı yer kabuğudur.

(.....) 3) Kayaların kalınlığı dağlarda daha fazladır.

(.....) 4) Çakıl madenlere örnek olarak verilebilir.

(.....) 5) Kayaların en ince katmanı okyanus diplerinde bulunur.

(.....) 6) Kayaların parçalanma süreci kayaç, kaya, taş, çakıl, toprak şeklindedir.

(.....) 7) Kayaların farklı renk ve yapıda olmasının nedeni yapısında bulunan minerallerdir.

(.....) 8) Ekonomik değeri olmayan kayalara maden denir.

(.....) 9) Altın kuyumculukta, elektrikte, diş hekimliğinde ve süslemede kullanılır.

(.....) 10) Bor cam, porselen, deterjan ve ilaç yapımında kullanılır.

(.....) 11) Bakır kuyumculuk, elektrik, inşaat ve boya üretiminde kullanılır.

(.....) 12) Ölen her canlı fosilleşir.

(.....) 13) Fosil oluşumu beş yılda tamamlanır.

(.....) 14) Her ortamda fosil oluşabilir.

(.....) 15) Fosiller bize canlılar ve canlıların yaşadığı bölgeler ile ilgili bilgiler verir.

(.....) 16) En alttaki kayaç tabakasında bulunan fosil üst tabakada bulunan fosillerden daha eskidir.

(.....) 17) Fosilleri inceleyen bilim dalına paleontoloji denir.

(.....) 18) Fosilleri inceleyen bilim adamlarına paleontolog adı verilir.

Mevlân
TEKİN

DEĞERLENDİRME TESTİ

1) Yer kabuğu ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Ovalar ve vadiler bu katmanda bulunur.
B) En ince katman olup okyanus diplerinde incedir.
C) Yükselti azaldıkça kalınlığı da artış göstermektedir.
D) En yüksek kalınlık dağlarda görülür.

2) Yapısında bir veya daha fazla mineral bulunan taş veya kaya parçalarına ne ad verilir?

- A) kayaç
B) reçine
C) yağ
D) odun

3) Aşağıdakilerden hangisi bir kayaç değildir?

- A) tebeşir
B) kömür
C) elmas
D) bakır

4) Kayaçların çeşitli sebeplerle parçalanması sonucu aşağıdakilerden hangisi oluşmaz?

- A) çakıl
B) mineral
C) taş
D) kum

5) Aşağıdakilerden hangisi maden değildir?

- A) bor
B) bakır
C) demir
D) kum

6) Ekonomik açıdan değer taşıyan kayaçlara ne ad verilir?

- A) kayaç
B) taş
C) maden
D) çakıl

7) Aynı tip minerallerden oluşan bir taş kaç renkli olur?

- A) 1
B) 3
C) 5
D) 7

8) Bir kayacın hangi özelliği kendisini oluşturan minerallere bağlı değildir?

- A) sertliği
B) ısısı
C) rengi
D) biçimi

9) I. bitki kökleri

II. rüzgâr

III. sıcaklık farkı

Yukarıdakilerden hangileri kayaçların parçalanmasına sebep olabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

10) Canlıların günümüze kadar gelen taşlaşmış kalıntılara ne ad verilir?

- A) kayaç
B) maden
C) fosil
D) toprak

Müslüm
TEKİN

11) Fosillerle ilgili olarak yukarıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Ölen her canlı fosilleşmez.
- B) Fosiller bize canlılar canlıların yaşadıkları bölgeler ile ilgili bilgiler verir.
- C) Daha çok deniz, göl ve bataklık olan alanlarda görülür.
- D) En üstteki kayaç tabasında bulunan fosil daha alt tabakalarda bulunan fosillerden daha eskidir.

12) Fosillerle ilgili olarak yukarıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Fosil oluşması için canlı kalıntılarının hava ile temasının olmaması gereklidir.
- B) Fosil oluşumu için on yılda gerçekleşir.
- C) Fosilleri inceleyen bilim dalına biyoloji denir.
- D) Fosilleri inceleyen bilim adamlarına biyolog adı verilir.

13) Geçmişte yaşamış olup günümüzde yaşamayan canlılar ile ilgili araştırma yapan bilim adamlarına ne ad verilir?

- A) mühendis
- B) paleontolog
- C) veteriner
- D) patolog

14) Dünya rezervinin yüzde yetmiş üçüne sahip olduğumuz maden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) kömür
- B) altın
- C) bor
- D) mermer

15) "çakıl, kum, kaya, taş, kayaç" yanda karışık olarak verilmiş olan kayaçların parçalanma süreci aşağıdaki şıkların hangisinde doğru olarak sıralanmıştır?

- A) Kayaç, taş, kaya, çakıl, kum
- B) Kayaç, kaya, çakıl, taş, kum
- C) Kaya, kayaç, taş, çakıl, kum
- D) Kayaç, kaya, taş, çakıl, kum

Merve
TEKİN

ETKİNLİK 1:

Aşağıdaki cümleleri uygun kelimelerle tamamlayalım.

- 1) Bazı kayaçların farklı renk ve yapıda olmasının nedeni yapısındaki **mineraller**dir.
- 2) Yer kabuğunda dağlar, tepeler ve **ovalar** bulunur.
- 3) Yer kabuğunun en kalın olduğu yer **dağlar**dır.
- 4) Yer kabuğunun en ince olduğu yer **okyanus** dipleridir.
- 5) Yapısında bir veya daha fazla mineral bulunan kaya parçalarına **kayaç** denir.
- 6) Kayaçların parçalanma sürecini **kaya**, taş, **çakıl**, kum ve **toprak** şeklinde sıralayabiliriz.
- 7) Kayaçlar; sıcaklık, **rüzgâr** ve **yağmur** gibi nedenlerle parçalanırlar.
- 8) Ekonomik değeri olan kayaçlara **maden** denir.
- 9) Canlıların günümüze kadar ulaşmış olan taşlaşmış kalıntılarına **fosil** denir.
- 10) Fosiller daha çok deniz, **göl** ve **bataklık** olan alanlarda görülür.
- 11) Ölen her **canlı** fosilleşmez.
- 12) Fosil oluşumu için canlı kalıntılarının **hava** ile temas etmemesi gerekir.
- 13) Fosiller bize **canlılar** ve canlıların yaşadıkları bölgeler hakkında bilgiler verir.
- 14) Fosilleri inceleyen bilim dalına **paleontoloji** denir.
- 15) Fosilleri inceleyen bilim adamlarına **paleontolog** denir.

ETKİNLİK 2:

Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına (D), yanlış olanların başına (Y) yazalım.

- (Y) 1) Tüm kayaçlar aynı minerallerden oluşur.
- (Y) 2) Dünyanın en kalın katmanı yer kabuğudur.
- (D) 3) Kayaçların kalınlığı dağlarda daha fazladır.
- (Y) 4) Çakıl madenlere örnek olarak verilebilir.
- (D) 5) Kayaçların en ince katmanı okyanus diplerinde bulunur.
- (D) 6) Kayaçların parçalanma süreci kayaç, kaya, taş, çakıl, toprak şeklindedir.
- (D) 7) Kayaçların farklı renk ve yapıda olmasının nedeni yapısındaki minerallerdir.

Müslüm
TEKİN

(Y) 8) Ekonomik değeri olmayan kayaçlara maden denir.

(D) 9) Altın kuyumculukta, elektrikte, diş hekimliğinde ve süslemede kullanılır.

(D) 10) Bor cam, porselen, deterjan ve ilaç yapımında kullanılır.

(D) 11) Bakır kuyumculuk, elektrik, inşaat ve boya üretiminde kullanılır.

(Y) 12) Ölen her canlı fosilleşir.

(Y) 13) Fosil oluşumu iki yılda tamamlanır.

(Y) 14) Her ortamda fosil oluşabilir.

(D) 15) Fosiller bize canlılar ve canlıların yaşadıkları bölgeler ile ilgili bilgiler verir.

(D) 16) En alttaki kayaç tabasında bulunan fosil üst tabakalarda bulunan fosillerden daha eskidir.

(D) 17) Fosilleri inceleyen bilim dalına paleontoloji denir.

(D) 18) Fosilleri inceleyen bilim adamlarına paleontolog denir.

DEĞERLENDİRME TESTİ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
C	A	D	B	D	C	A	B	D	C	D	A	B	C	D